

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0969
Název školy	Gymnázium Česká a Olympijských nadějí, České Budějovice, Česká 64
Název materiálu	VY_32_INOVACE_ZV_1_5E_SEK_11_TYPY_ZÁTĚŽOVÝCH_SITUA CÍ:_DEPRIVACE
Autor	Mgr. Vlastimil Sekyrka
Tematický okruh	Základy společenských věd – Psychohygiena
Ročník	1. a KVINTA
Datum tvorby	3. 1. 2014
Anotace	Tento výukový materiál se zabývá v pořadí další ze zátěžových situací, a sice deprivací. Hledá zároveň její příčiny a důsledky, klasifikuje druhy deprivací a analyzuje jejich působení na člověka.
Metodický pokyn	Např.: prezentace je určena jako výklad do hodiny i jako materiál k samostudiu Možnosti využití: promítání, práce jednotlivců nebo dvojic u PC, vtištění pracovního listu.

Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Typy zátěžových situací: II. deprivace

Co je to deprivace?

- **strádání nebo nedostatek něčeho**
- chronické neuspokojování významných potřeb
- či některé z nich: biologické nebo psychické
- patří k nejzávažnějším zátěžovým vlivům
- negativní vliv na vývoj jedince
- patogenní dopady závislé na období, kdy k ní došlo

Př: děti v raném věku jsou náchylnější k citové deprivaci než v pozdějším období

Typy deprivací:

1. Deprivace biologických potřeb

- nedostatek jídla, spánku, tepla...
- ohrožuje tělesné i duševní zdraví jedince
- dlouhodobější trvání=závažné poškození
- někdy až smrt postiženého

Typy deprivací:

2. Senzorická deprivace

- strádání v oblasti podnětů
- chybí množství i pestrost smyslových podnětů
- zhoršení zapamatování, myšlení
- vtíravé myšlenky, v kraj. případě halucinace

Př: lidé se smyslovým postižením (zrak, sluch)

Typy deprivací:

3. Kognitivní deprivace

- výchovné a výukové zanedbávání
- nenaplnována potřeba učení
- nerozvíjí se, chybí příležitost k učení
- může se jevit jako mentálně postižený
- chybí mu jen zkušenosti, vědomosti, návyky

Typy deprivací:

4. Citová deprivace

- chybí stabilní vztah s matkou
- děti v raném období
- potřeba pouta s matkou
- jistota a stálost její přítomnosti

dopady:

- narušený citový vývoj
- intelektuální vývoj
- selhávání v soc. vztazích
- agresivita a hostilita
- inklinace k SPJ

Koho postihuje?

- děti z dysfunkčních rodin
- děti v dětských domovech
- děti v kojeneckých ústavech
- děti dlouhodobě hospitalizované

Typy deprivací:

5. Sociální deprivace

- nedostatek mezilidských vztahů
- sociální izolace
- postihuje děti i dospělé
- nedostatečné uvědomění si vlastní identity
- narušené utváření „já“

Př: osoby upoutané na lůžko v důsledku choroby či postižení

Zdroje:

- ČÁP, Jan, MAREŠ, Jiří. Psychologie pro učitele. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 2001. ISBN 80-7178-463-X
- DOLEŽALOVÁ, Ladislava, VLKOVÁ, Marie. Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media, s. r. o., 2010. ISBN 978-80-7402-060-5
- KOL.AUTORŮ: Občanský a společenskovední základ. 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2009. ISBN 978-80-251-2631-8
- KOL.AUTORŮ: Odmaturuj ze společenských věd. 1. vyd. Brno: Didaktis spol. s. r. o., 2008. ISBN 978-80-7358-122-0
- NAKONEČNÝ, Milan. Encyklopedie obecné psychologie. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0625-7
- NAKONEČNÝ, Milan. Lexikon psychologie. Praha: Vodnář, 2013. ISBN 978-7439-056-2
- VÁGNEROVÁ, Marie. Psychopatologie pro pomáhající profese. 3. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 1999. ISBN 80-7178-678-0